

Az eutanázia teozófiai megítélése

Guáth Miklós cikke

Az eutanázia a gyógyíthatatlan beteg szenvedésének megrövidítése, halálának meggyorsítása vagy előidézése révén. Az eutanázia fogalmán belül megkülönböztetjük az úgynevezett aktív és passzív eutanáziát. Az aktív eutanázia a halál tevőleges előidézését jelenti. Ezzel szemben a passzív eutanázia esetén az életmentő, életfenntartó kezelés hiányáról, vagy annak abbahagyásáról beszélünk, melynek következtében a betegség lefolyása – a beteg saját döntésének megfelelően – a beteg halálával végződik. Az eutanázia megítélésének számos (például jogi, orvosi, vallási, etikai, filozófiai, kulturális, humanista, utilitarista és teozófiai) aspektusa van. Jelen dolgozatnak nem tárgya a gyógyíthatatlan betegség létezésével kapcsolatos témakör tárgyalása, és a tanulmányban kizárólag az aktív eutanázia (asszisztált öngyilkosság) teozófiai megítélésével foglalkozunk. Miután az eutanázia az öngyilkosság egy speciális megnyilvánulási formája, ezért először az öngyilkosság témakörét tekintjük át.

Valószínűleg megállja a helyét az a teozófiai irodalomban is gyakran visszaköszönő állítás, miszerint mindannyian egy bizonyos életenergiával, adott potenciális élettartamot feltételezve születünk. Ez az időtartam áll rendelkezésünkre, hogy a ledolgozásra váró karmánkat kiegyenlítsük, illetve a dharmánk szerinti életfeladatunkat teljesítsük. A halál közeledtével az életerők a végtagokból visszaszorulva először a szívben, majd az agyban összpontosulnak. Végül a fizikai és éterikus testeket összekötő ún. „ezüstkötél” elszakadásakor beáll a fizikai test halála. A halál pillanatában mindannyiunk előtt lepereg földi életünk rendkívül részletes filmje. Pontosan látjuk az életünket végigkísérő ok-okozatok láncolatát, és átérezzük minden szenvedésünk igazságosságát. Olyannak látjuk magunkat, amilyenek a valóságban voltunk.

Az emberi létezés – az Egy Élet – vonatkozásában a következő hét princípiumot, tudati megnyilvánulást különböztetjük meg:

- fizikai test
- éterikus test – életenergia (prána) test
- asztrális test – vágytest
- mentális test – elme első teste – alsó manasz
- kauzális test – elme második teste – felső manasz
- buddhikus test
- atmikus test – nirvánai test.

Találkozhatunk a princípiumok ettől eltérő felosztásával is. Lényeges szempont, hogy az élet egy és oszthatatlan, még ha a fenti tudathordozó testeken keresztül elkülönülten is nyilvánul meg.

Természetes halál esetén ezek a tudathordozó eszközök még a fizikai halál bekövetkezése előtt, meghatározott forgatókönyv szerint – adott módon, sorrendben és időben – összhangjukat feladva különválnak egymástól. Amikor azonban a halál erőszakos módon jön létre – így öngyilkosság esetén is – erre az elkülönülésre értelemszerűen nem kerülhet sor.

Fizikai és éterikus testeink levetése után az asztrális világban találjuk magunkat. Normális halál esetén annál rövidebb időt töltünk itt, minél magasabb spirituális fejlettségi szinttel rendelkezünk. Emelkedett tudati minőség esetén ez az időtartam akár percekre is lecsökkenhet. A kámalokába – az asztrális világ alacsonyabb régiójába – azok kerülnek, akik fizikai vágyaik leküzdése nélkül hálnak meg. Itt vágyaik – fizikai testük hiánya miatti – kielégíthetetlensége következtében egy tisztító szenvedésen mennek keresztül (ez az elképzelés feltételezi a karma törvényének asztrális síkon történő érvényesülését is), hogy azután egy magasabb szintre, a devacsánba emelkedhessenek.

Fontos kérdés, hogy tudatosak maradunk-e halálunk után? Az egyik nézet szerint – amelyet főként a Mahatma levelek támasztanak alá – halálunk után a tudattalanság állapotában megyünk keresztül a kámalokán vagy az asztrális síkon mindaddig, amíg nem lépünk be a devacsán csodálatos világába. A másik álláspont szerint – amely mellett például John Algeo és C.W. Leadbeater is elkötelezte magát – a post mortem (halál utáni) állapotban is tudatosak maradunk. Viszont nagyrészt konszenzus övezi azt az elképzelést, miszerint az öngyilkosok tudatosak maradnak a kámalokában töltött teljes idejük alatt.

Az öngyilkosok jóval hosszabb időt kényszerülnek eltölteni a kámalokában, mint a természetes módon meghaltak. Ugyanis meg kell várniuk princípiumaik elkülönülését. Amíg ez nem történik meg, addig a szó valódi értelmében nem is tekinthetők igazi halottnak. Például, ha valaki 25 éves korában öngyilkosságot követ el, miközben a karmája alapján 85 évet kellett volna élnie, akkor neki még 60 évet kell fejlődés nélkül a kámalokában töltenie.

A karma törvénye értelmében mindannyian saját magunk idézzük elő, hogy mikor, hol és milyen körülmények között tartózkodunk itt a Földön. Az öngyilkosok alapvető tévedése abban rejlik, hogy „sorsunk” kicselezhető, hogy karmánk elől van menekülési lehetőség. Emiatt az öngyilkosságot elkövető egyén a kámalokában csapdahelyzetbe kerül. Ott ugyanis – ugyanazoknak az erőknek kiszolgáltatva – a fizikai életénél is rosszabb állapotok között kell a Földön egyébként még hátralévő életének megfelelő

időtartamot tehetetlenül végigszenvednie. Hiszen az asztrális sík finomabb anyagában az érzelmek is erősebben hatnak a tudatra, mivel az anyag mozgása kisebb hányadot emészt fel belőlük. Az öngyilkosság tehát egy jóval nehezebb karmát és jövőt indukál.

„Az öngyilkosság a legrosszabb bűncselekmény, és szörnyű az eredményeiben.” H. P. Blavatsky

William Q. Judge (H. P. Blavatsky közeli munkatársa) Az öngyilkosság nem halál című cikkében a következőket írja:

„Az öngyilkosság általában szörnyű következményekkel jár.... Az öngyilkos az asztrális világba kerül, mert valahol élnie kell. Ott a könyörtelen törvény, amely valójában az ő javát szolgálja, arra kényszeríti, hogy várjon, amíg rendesen meghalhat. Természetesen félholtan kell várnia azokat a hónapokat vagy éveket, amelyek a természet rendje szerint átgördültek volna rajta, mielőtt test, lélek és szellem helyesen elválhatott volna egymástól. Árnyékká válik, a purgatóriumban él, amit a teozófusok „a vágy és a szenvedély helyének” vagy kámalokának neveznek. Teljesen az asztrális birodalomban létezik, saját gondolatai emésztik fel. Állandóan eleven gondolatokban ismételve azt a tettet, amellyel megpróbálta megállítani élete zarándoklatát, ugyanakkor látja az embereket és a helyet, ahonnan távozott, de nem képes kommunikálni senkivel.”

Az öngyilkosságra vonatkozó fenti megállapítások nem vonatkoznak a nemes indítékkal elkövetett öngyilkosságra. Az ilyen öngyilkosság általában a szeretet és önfeláldozás szülötte, és nem személyes okok húzódnak meg mögötte. A szó átvitt értelmében nem tekinthető igazán öngyilkosságnak, ennél fogva nem is teremt „negatív” karmát. Éppen ellenkezőleg – miután az önfeláldozás hozta létre –, elősegíti az egyén tudati fejlődését.

Miután az eutanázia lényegében az öngyilkosság egy speciális megnyilvánulása, ezért az öngyilkossággal kapcsolatos megállapítások alapvetően az eutanáziára is vonatkoznak. Ugyanakkor óhatatlanul együttérzünk az eutanáziát választó (vagy választani akaró) halálos betegekkel vagy kízó fájdalmakkal élő embertársainkkal. Mivel eutanázia esetén általában alig rövidítjük meg a földi életet, és saját magunk mellett közvetlen szeretteinket is meg akarjuk szabadítani a szenvedéstől (mintegy önfeláldozó gesztust gyakorolva), ezért az eutanáziában elhunytakra minden bizonnyal rövidebb és kevésbé fájdalmas kámalokai időszak vár az öngyilkosság más formáját választókhöz képest.

Ugyanakkor a karma törvényét senki sem kerülheti meg, és minden szenvedés egyúttal része a karmánknak is, amivel szembe kell néznünk, és amitől végleg meg kell szabadulnunk, amelyet a legtöbb gyógyíthatatlan betegségben szenvedő személy számára csak a halál természetes beállta hozhat el. Ez egy olyan megtisztulási folyamat, amelyben a fizikai test

ugyan vereséget szenved, a lélek viszont győzelmet arat. Ellenkező esetben a karmikus teher törvényszerűen újra felüti a fejét, és végül úgyis minden kötelezettséget teljesítenünk, adósságot törlesztenünk kell.

„A legtöbb esetben sokkal több bátorság élni, mint meghalni.” H. P. Blavatsky

Láttuk, hogy az eutanázia milyen hátrányos következményekkel jár. Ennek ellenére a szabad akarat érvényesítésének jegyében – szigorúan szabályozott körülmények között – megítélésem szerint biztosítani kellene az aktív eutanázia választásának lehetőségét. Feltéve, ha előzőleg a gyógyíthatatlan beteg részletesen ismertették az eutanáziával kapcsolatos komplex szempontrendszer (beleértve a teozófiát is), és ha a szükséges orvosi szakvélemény is rendelkezésre áll.

Felhasznált irodalom:

Annie Besant: Az ember hét princípiuma (The seven principles of man)

Annie Besant: Az öngyilkosok élményei a halál után (Talks with a Class című könyvének VI. fejezete)

John Algeo: Felébredünk, miután meghalunk?

www.blavatskytheosophy.com (Mi történik azokkal, akik öngyilkosságot követnek el? Amikor meghalunk.)

www.theosophy.world.com (A halál új nézete)